

EM2022/30: Forslag til Inatsisartut beslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en plan for hvorledes man kan optimere en tidlig diagnose af børn med ADHD og autisme.

(Inatsisartut medlem Mikivisuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit)

EM2022/78: Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at pålægge Naalakkersuisut at nedsætte en hurtigtarbejdende arbejdsgruppe bestående af medarbejdere i psykiatrien og fra det somatiske børneafsnit med henblik på at komme med anbefalinger til og beregninger på, hvordan pleje- og behandlingsforløbet for børn- og unge kan optimeres således, at der maksimalt må gå 1 måned fra en henvisning til opstart af forløb enten i somatisk eller psykiatrisk regi for alle ikke-akutte børneforløb. Arbejdsgruppen skal desuden afdække behovet for tilførsel af økonomiske og faglige ressourcer. Arbejdsgruppen skal være færdige med sine anbefalinger og beregninger inden FM 2023. (Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit)

EM2022/89: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at nedsætte en ekspertgruppe, der skal komme med konkrete anbefalinger til, hvordan vi kan blive bedre til at identificere og herefter hjælpe børn med ADHD, ADD, autisme og/eller angst. Ekspertgruppen skal komme med sine anbefalinger inden 1. juni 2023. (Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraatit)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed)

1. behandling

Naalakkersuisut takker for beslutningsforslagene. Punkterne 30/78/89 sambehandles, da de alle omhandler identificering og diagnosticering af børn og unge med mentale/psykiatriske tilstande.

Indledningsvis vil jeg gerne understrege, at når man taler om diagnoser, eksempelvis ADHD eller autisme, er det vigtigt at holde for øje, at en diagnose ikke nødvendigvis er ensbetydende med mistriksel, indlæringsvanskeligheder eller andet. Når man diagnosticerer, skal det klarlægges hvorledes diagnosen skal anvendes, og hvilke tiltag/hjælpeforanstaltninger der skal igangsættes over for det enkelte barn.

Naalakkersuisut mener, at det er afgørende, at alle mennesker skal mødes som det individ de er, ikke som den diagnose de eventuelt har fået. Dette gælder, når et barn går i daginstitution, folkeskole eller andre institutioner.

Naalakkersuisut er enige med forslagsstillere om, at det er vigtigt at styrke arbejdet med børn og unge i Sundhedsvæsenet. Derfor er der i FFL2023 afsat 3 mio. kr. årligt til at reducere ventetiden i børne- og unge- psykiatrien. En kortere ventetid er vigtigt, for hurtigst muligt at kunne give børnene og de unge den rigtige hjælp. Samtidig ønsker Naalakkersuisut, at der arbejdes på en udviklingsplan for hele det psykiatriske område for de kommende år.

Samtidig ønsker vi at arbejde for, at der etableres et landsdækkende børneafsnit på Dronning Ingrid's Hospital. Derfor er der i FFL23 afsat 8,7 mio. kr. årligt til et landsdækkende børneafsnit, der skal være med til skabe bedre forhold og højne kvaliteten i behandlingen.

Som Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed finder jeg disse prioriteringer i Forslaget til Finanslov meget glædelig, og jeg anser dette som værende et skridt i den rigtige retning.

Det er som regel barnet eller den unges forældre, sundhedsplejen, daginstitutionen eller skolen, som opdager, at et barn/ung mistrives. I første omgang vil barnet få støtte og koordineret tiltag inden for netværket. Ved kontakt til det kommunale rådgivningscenter for børn og unge MISI, kan der bedes om pædagogisk-psykologisk vurdering, da der kan være mange grunde til mistrivsel og adfærdsvanskeligheder. Hvis MISI mistænker en psykiatrisk lidelse, kan de videreformidle bekymringen til det lokale sundhedsvæsen. Her vil en regionslæge se barnet og beslutte om, der skal henvises til Psykiatrisk Område på baggrund af en helhedsorienteret somatisk og psykiatrisk vurdering. Her skal også forelægges MISI's udtalelse eller rapport med tilhørende anbefalinger. I Psykiatrisk Område visiteres henvisningen på barnet dvs., der vurderer om, barnet skal ses i psykiatrien og i så fald, hvilket forløb barnet skal tilbydes. Det kan foregå ved en akut indlæggelse, som et ambulans forløb i Nuuk, via telemedicin eller på et specialistbesøg. Ventetiden er maksimalt ét år, da det afhænger af hvornår der er specialistbesøg og problemstillingen.

For et barn, der venter på en afklaring og den heraf følgende rette behandling, er det godt, hvis denne afklaring kommer hurtigt. De tilførte midler skal ligeledes benyttes til at styrke det lokale opsøgende arbejde, for at finde frem til mørketallet af børn og unge med psykiske vanskeligheder, som endnu ikke har været i kontakt med psykiatrien.

For, at der kan laves forbedringer på det psykiatriske område i sundhedsvæsenet, er psykiatrien afhængige af, at der er støttende foranstaltninger til stede i samfundet, så patienterne kan udskrives og fortsætte et værdigt liv eks. misbrugsbehandling, botilbud, støttepersoner, økonomisk tryghed mv. For patienter med ADHD, ADD og autisme spiller Sundhedsvæsenet kun en begrænset rolle, da en vigtig del af behandlingen sker i hverdagen igennem faste og stabile rammer for barnet eller den unge i eks. skolen, i daginstitutionen og i hjemmet.

På det område er flere initiativer allerede sat i gang. Eksempelvis kan det nævnes at Departementet for Børn, Unge og Familier har indgået et samarbejde med Socialpædagogisk seminarium PI/PSP om oprettelse af en diplomuddannelse i specialpædagogik. Uddannelsen er en del af uddannelsesindsatsen inden for det sociale område.

Ligeledes arbejdes der på en strategi for førskoleområdet for børn i alderen 0-6 år, som bl.a. skal sikre tidligere opsporing og systematisk monitorering af børns trivsel. Strategien bygger bl.a. på erfaringer fra programmerne "Meeqqat 0-18" og "Tidlig indsats", der bl.a. skal forbedre det tværfaglige samarbejde om opsporing af mistrivsel og om støtte til børn og familier med et særligt behov for støtte. Strategien rummer også planer for opkvalificering af dagtilbudspersonale til at opdage børn med særlige behov som f.eks. ADHD og autisme.

Naalakkersuisut finder det vigtigt at fortsætte arbejdet med at forbedre forholdene for børn og unge i Sundhedsvæsenet, hvorfor der i FFL23 ønskes prioriteret midler til området.

På denne baggrund fremsætter Naalakkersuisut to ændringsforslag.

For EM2022/30/89 fremsættes følgende ændringsforslag.

"Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en udviklingsplan for psykiatrien i Sundhedsvæsenet, herunder børne- og ungespsykiatrien. Planen skal indeholde konkrete forslag til initiativer til bedre opsporing, udredning og behandling i psykiatrien. Udviklingsplanen præsenteres seneste FM2024"

Derudover følgende ændringsforslag til EM22/78:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at forbedre forholdene ved at etableres et landsdækkende børneafsnit på Dronning Ingrid's Hospital, og at forholdene forbedres og ventetiden reduceres i Børne- og Ungepsykiatrien. Desuden skal behovet for eventuelle yderligere faglige kompetencer og ressourcer analyseres, såfremt ventetiden på udredning maksimalt skal være én måned for ikke-akutte forløb. Naalakkersuisut skal fremlægge en redegørelse, der indeholder økonomiske beregninger, seneste ved FM2024.”